

Inleiding Zenitdialoog over de effectiviteit van het Vlaamse onderwijs(system)

Door Katrien Persoons, stafmedewerker Vlor

Waarom deze Zenitdialoog?

Het maatschappelijk debat over de kwaliteit van het onderwijs verloopt intens. Dat illustreren ook de krantenkoppen van begin april:

“Kwaliteit Vlaams onderwijs daalt” (De Tijd, 1 april 2019)

“Kwaliteit onderwijs daalt, katholiek onderwijs krijgt de zwaarste klappen” (De Morgen, 1 april 2019)

“In 2003 nog absolute wereldtop: kwaliteit van ons onderwijs daalt fors” (HLN, 1 april 2019)

Hierbij werd telkens verwezen naar een studie van de KU Leuven over de effectiviteit van het Vlaamse onderwijs van (onder andere) prof. Jan Van Damme, die de keynote verzorgt van deze Zenitdialoog.

We zijn bezorgd over het thema en het discours dat ermee samenhangt. We vinden het ook nodig om hier samen verder over te spreken, met alle partners in het onderwijsveld. Een Zenitdialoog is voor de Vlor een manier om thema's die sterk leven in het maatschappelijk debat binnen te brengen en vanuit een helikopterperspectief in dialoog te gaan met elkaar (met alle Vlor-leden en onderzoekers), ook om er op die manier nuance in te brengen.

Maar dat is niet de enige reden om deze Zenitdialoog te organiseren. Het is ook duidelijk dat wie ook deel zal uitmaken van de Vlaamse regering de kwaliteit van het onderwijs een belangrijk speerpunt zal zijn in het toekomstige beleid. Als strategische adviesraad is het dan ook belangrijk om verder rond dit thema te werken. We kunnen hierbij verder bouwen op enkele recente adviezen die we uitbrachten:

- PIRLS
naar aanleiding van de sterke daling van het niveau van begrijpend lezen bij leerlingen vierde leerjaar uit het basisonderwijs. De raad heeft bij het onderzoek zelf een aantal vragen geformuleerd, maar ook op zoek gegaan naar verklaringen voor die daling en mogelijke oplossingen.
<https://www.vlor.be/adviezen/advies-over-begrijpend-lezen-pirls-2016>
- de peiling Frans basisonderwijs. Ook in dit advies hebben we gezocht naar verklaringen voor de teleurstellende resultaten van die peiling en aanbevelingen voor acties geformuleerd.
<https://www.vlor.be/adviezen/sterker-frans-het-basisonderwijs>
- Het strategische advies over onderwijskwaliteit, waarin we onder meer pleiten voor een brede visie op onderwijskwaliteit en aangeven hoe resultaten van metingen daarin een plaats hebben.
<https://www.vlor.be/adviezen/onderwijskwaliteit-breed-perspectief>

Twee van deze adviezen waren op vraag van de minister. We worden als Vlor dus ook geappelleerd op onze rol in het debat. Met deze Zenitdialoog nemen we een nieuw initiatief. We willen hierbij focussen op gesprek, uitwisseling en reflectie. Het resultaat van deze Zenitdialoog ligt dus niet vast.

Enkele aandachtspunten

- Nood aan verschillende perspectieven en invalshoeken.
Het is belangrijk om die samen te brengen en het gesprek aan te gaan.
- Evenwicht zoeken.
Het huidige debat focust zich grotendeels op de vraag in welke mate (meetbare) leerdoelen effectief bereikt worden. Dat is een belangrijk, maar ook geen makkelijk debat. We moeten de knipperlichten ernstig nemen maar anderzijds ook voldoende kritisch bekijken. Hier een goed evenwicht in vinden is cruciaal.
- Waar komen de resultaten van metingen terecht en wat kan de rol van de Vlor zijn?
- Ook het expliciteren van onderliggende onderwijsvisies is belangrijk. Die spelen ook mee in het debat over onderwijskwaliteit. In september 2019 brengt de Vlor samen met Lannoo Campus een boek uit over onderwijsvisies met als titel 'Spots op onderwijs. Wetenschappers voor het voetlicht'. Daarin laten heel wat wetenschappers/onderwijsonderzoekers hun licht schijnen op onderwijs, vanuit hun eigen referentiekader, hun eigen perspectief op onderwijs, dat ze ook uitgebreid verwoorden. Afhankelijk van het perspectief dat ze innemen, kijken ze op een andere manier naar dezelfde uitdaging en reiken ze andere oplossingen aan.